

Programma
Goed Gebruik Geneesmiddelen

Programma Goed Gebruik Geneesmiddelen

Om beschikbare geneesmiddelen effectiever, veiliger en doelmatiger in te zetten, is meer onderzoek naar goed gebruik van geneesmiddelen nodig. Bestaande kennis kan breder en sneller worden verspreid en toegepast.

Wordt een geneesmiddel voorgeschreven waar nodig? Wordt het juiste geneesmiddel in de juiste dosering voorgeschreven? Wordt en kan het middel voor andere indicaties worden ingezet? Wordt het geneesmiddel juist gebruikt? Bij de inzet en het gebruik van beschikbare geneesmiddelen is nog veel winst te boeken. Als geneesmiddelen goed worden ingezet en patiënten goed worden begeleid en voorzien van juiste informatie, neemt de kwaliteit van de behandeling en de therapietrouw toe. Vroegtijdige verbetering en het voorkomen van complicaties van ziekten leiden tot besparing van de zorgkosten. In onderzoek is nog een slag te slaan. De vraag naar wetenschappelijke onderbouwing van het gebruik van bestaande geneesmiddelen buiten de geregistreerde indicatie is groot. Omdat het gebruik van geneesmiddelen toeneemt, blijft het kostenaspect een aandachtspunt. Ook duurdere farmacotherapeutische behandelingen van specifieke ziekten en aandoeningen moeten mogelijk blijven.

Wat is goed gebruik van geneesmiddelen*

Goed gebruik van geneesmiddelen betreft het verbeteren van farmacotherapeutische zorg op niveau van het geneesmiddel en de zorg rondom het gebruik van geneesmiddelen.

Onderzoek op het gebied van goed gebruik van geneesmiddelen kan voor de individuele patiënt een verbetering in de behandeling opleveren en op het niveau van de volksgezondheid leiden tot besparingen en een betere inzet van middelen. Onderzoek leidt niet vanzelf tot verandering. Het is essentieel dat de resultaten van onderzoek ook systematisch worden toegepast in de praktijk. Goed gebruik van geneesmiddelen richt zich op beschikbare geneesmiddelen, dat wil zeggen geneesmiddelen vanaf het moment dat ze op de markt zijn toegelaten. Onderzoek naar de ontwikkeling van nieuwe - nog te registreren - geneesmiddelen valt niet binnen goed gebruik van geneesmiddelen. Goed gebruik van geneesmiddelen beperkt zich niet tot de indicaties waarvoor het geneesmiddel op de markt is toegelaten. Off-label gebruik en magistrale bereidingen vallen binnen goed gebruik van geneesmiddelen.

* Binnen de context van het programma

Wat is het programma Goed Gebruik Geneesmiddelen en wat levert het op

Het ZonMw-programma Goed Gebruik Geneesmiddelen (GGG-programma) heeft tot doel het gebruik van beschikbare geneesmiddelen effectiever, veiliger en doeltreffender in te zetten. Het zo goed mogelijk inzetten van beschikbare geneesmiddelen dient in het bijzonder het belang van de patiënt en zorgverleners. Het programma stimuleert het verzamelen van betrouwbare onafhankelijke praktijkdata. Deze informatie kan van nut zijn voor zowel de praktijk als voor de overheid, zorgverzekeraars en de farmaceutische industrie. Om het programmadoel te bereiken wordt onderzoek uitgezet, infrastructuur opgezet en worden initiatieven gestimuleerd die ervoor zorgen dat kennis over het gebruik van beschikbare geneesmiddelen (sneller) in de praktijk beschikbaar komt en daadwerkelijk wordt gebruikt.

Onderzoek

Het GGG onderzoeksprogramma is opgezet voor het:

- beantwoorden van farmacotherapiegerelateerde onderzoeksvragen waar in de praktijk behoefte aan is en die leiden tot verbetering van de kwaliteit van zorg in de praktijk;
- mogelijk maken van farmacotherapiegerelateerd onderzoek dat dient ter onderbouwing van het 'farmaceutische zorg' deel in richtlijnen en/of zorgstandaarden;
- beantwoorden van farmacotherapiegerelateerde onderzoeksvragen die relevant zijn voor het oordeel van besluitvormende instanties, zoals College voor Zorgverzekeringen (CVZ) en College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG).

Infrastructuur

De programmapijler infrastructuur betreft zowel interventieonderzoek als observationeel onderzoek.

Het onderdeel interventieonderzoek is gericht op het versterken van de mogelijkheden in Nederland om farmacologisch interventieonderzoek uit te voeren, zoals vergelijkende klinische studies bij kinderen en ouderen.

Om kennis te verwerven over het gebruik van geneesmiddelen in de dagelijkse praktijk zijn gegevens/data nodig die bij elkaar komen in een patiëntenregister.

Om deze gegevens beschikbaar te krijgen voor spiegelinformatie, monitoren van het gebruik, wetenschappelijk onderzoek en vergoedingsbeslissingen, biedt het programma ruimte voor het opzetten en realiseren van patiëntenregisters. Voor patiëntenregisters is vanuit het GGG-programma opstartsubsidie beschikbaar.

Implementatie

Verbeteringen in zorg, kwaliteit en doelmatigheid, zijn alleen mogelijk als resultaten van het programma ook daadwerkelijk worden toegepast in de praktijk. Het GGG-programma sluit daarom zo veel mogelijk aan bij bestaande of geplande implementatieactiviteiten van (professionele) koepels en wetenschappelijke verenigingen. De implementeerbaarheid van de resultaten is één van de belangrijkste criteria bij de beoordeling van de subsidieaanvragen.

Welke onderzoeken passen in het programma Goed Gebruik Geneesmiddelen

In het GGG-programma kunnen onderzoeksvorstellen worden ingediend gericht op het verbeteren van farmacotherapeutische zorg op niveau van het geneesmiddel en de zorg rondom het gebruik van geneesmiddelen. Binnen het programma staan vragen rond het gebruik van geneesmiddelen in de dagelijkse praktijk centraal. Verschillende invalshoeken zijn mogelijk: ziekenhuis of thuis, vergelijkend onderzoek, dure geneesmiddelen, goedkope geneesmiddelen, klinische studies, kosteneffectiviteit, epidemiologie etc. Het kan hierbij gaan om:

- de indicatie waarvoor het geneesmiddel is geregistreerd;
- nieuwe (nog) niet geregistreerde indicaties (bijvoorbeeld zeldzame aandoeningen);
- groepen die buiten het kader van de registratie vallen (bijvoorbeeld kinderen, ouderen en zwangeren).

Buiten de mogelijkheden vallen:

- onderzoek naar nieuwe, nog niet geregistreerde, geneesmiddelen;
- en onderzoek waar expliciet private partijen verantwoordelijk voor zijn, bijvoorbeeld verplicht postmarketing surveillance onderzoek. (Het opzetten van registers is wel mogelijk).

Het programma heeft twee onderzoekslijnen:

- open rondes:
Deze bieden ruimte aan praktijkgerichte voorstellen op het gebied van goed gebruik van geneesmiddelen van (bij voorkeur samenwerkingen) van onderzoekers, zorgprofessionals en patiëntenorganisaties.
- gerichte rondes:
Deze bieden ruimte aan organisaties verantwoordelijk voor besluitvormingsprocessen over geneesmiddelen (zoals VWS, CVZ en CBG) om relevante onderzoeksvragen vanuit de praktijk in te brengen. Ook partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling en implementatie van richtlijnen en/of zorgstandaarden kunnen vraagstellingen inbrengen.

Waar worden onderzoeksvoorstellen op beoordeeld

Onderzoeksvoorstellen worden beoordeeld volgens de standaard ZonMw relevantie- en kwaliteitscriteria. In het GGG-programma worden voorstellen in het bijzonder beoordeeld op de mate waarin zij bijdragen aan kwalitatief goede en betaalbare zorg, relevantie en concrete opbrengsten voor de klinische praktijk, implementeerbaarheid, aansluiting op bestaande initiatieven en aantoonbaarheid van de daadwerkelijke lacune.

Toekenning van subsidies vindt op onafhankelijke wijze plaats. Doorslaggevend zijn de relevantie voor de praktijk - in de zin van verwachte opbrengst en implementeerbaarheid van de resultaten - en de inhoudelijke kwaliteit.

Aansluiting private partijen

Om een zo breed mogelijke aanpak van de gesignaleerde lacunes in optimaal en effectief gebruik van geneesmiddelen te garanderen, biedt het GGG-programma ruimte aan publieke en private partijen om financieel en inhoudelijk samen te werken op thema- en/of projectniveau.

Organisatie

Een GGG-raad geeft maatschappelijke sturing aan het programma, creëert draagvlak en formuleert voorstellen voor thema's en onderwerpen. De sturing en beoordeling op projectniveau wordt uitgevoerd door programma-commissie(s), met brede expertise op het gebied van onderzoek en implementatie van rationele farmacotherapie. Het ZonMw-programmabureau draagt zorg voor de dagelijkse uitvoering.

Andere geneesmiddelenprogramma's bij ZonMw

De programma's Priority Medicines voor Ouderen, Priority Medicines voor Kinderen, Priority Medicines Antimicrobiële Resistentie (onderdeel dosering en gebruik antibiotica), Doelmatigheidsonderzoek Dure Geneesmiddelen in ziekenhuizen en DoelmatigheidsOnderzoek (onderdeel farmacotherapie) zijn ondergebracht bij het GGG-programma en worden uitgevoerd zoals eerder is vastgelegd in de programmaspecifieke afspraken. De onderzoeksresultaten van deze programma's worden gebundeld meegenomen in het GGG-programma.

Meer informatie

Uitgebreide informatie is te vinden op www.zonmw.nl/ggg. Op deze pagina kunt u zich ook aanmelden voor de Nieuwsbrief Geneesmiddelen. Ook kunt u contact opnemen via genesmiddelen@zonmw.nl.

Nederlandse organisatie
voor gezondheidsonderzoek
en zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
Fax 070 349 51 00
info@zonmw.nl
www.zonmw.nl